

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2023 de
RAMADERS D'ANDORRA, SA

Octubre de 2025

El Ple del Tribunal de Comptes, en l'exercici de la funció fiscalitzadora requerida per l'article 2 del Decret legislatiu del 27-9-2017 de publicació del text refós de la Llei del Tribunal de Comptes, del 13 d'abril del 2000, i les seves modificacions posteriors, ha aprovat, en la sessió celebrada el 9 d'octubre de 2025, l'informe relatiu als treballs de fiscalització corresponents al tancament de l'exercici 2023, de Ramaders d'Andorra, SA.

Els treballs de fiscalització s'han dut a terme amb sotmetiment a les lleis i als valors ètics fonamentals d'integritat, independència i objectivitat, competència, comportament professional i confidencialitat i transparència que regeixen l'organització i l'activitat del Tribunal de Comptes.

L'informe, havent acomplert amb els tràmits que requereix l'article 10 de la Llei del Tribunal de Comptes, serà tramès al Consell General per a la seva consideració.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1. Objecte i abast	5
1.2. Metodologia	5
1.3. Naturalesa jurídica	6
1.4. Marc jurídic	7
1.5. Organització i control intern	7
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	9
2.1. Comptes anuals	9
2.1.1. Actius no corrents	11
2.1.2. Existències	12
2.1.3. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	13
2.1.4. Tresoreria i comptes financers.....	14
2.1.5. Patrimoni net.....	15
2.1.6. Passius corrents	16
2.1.7. Ingressos d'exploració	16
2.1.8. Despeses d'exploració	18
2.1.9. Resultat financer.....	20
2.1.10. Altres ingressos i despeses no recurrents	20
2.1.11. Impost sobre societats.....	21
2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament.....	22
2.3. Contractació pública.....	24
2.4. Altres aspectes a destacar	24
2.5. Evolució de les magnituds i ratis principals.....	25
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	29
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	29
5. CONCLUSIONS	29
6. AL·LEGACIONS	30
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES	30

Abreviacions

DLTRLGFP: Decret Legislatiu de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques

LCP: Llei de contractació pública

PGC: Pla general de comptabilitat

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de les societats públiques, entre d'altres, Ramaders d'Andorra, SA.

La fiscalització de Ramaders d'Andorra, SA forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2023, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de la societat esmentada, desenvolupada en l'exercici 2023.

La informació comptable examinada ha estat la integrada per la liquidació de comptes lliurada al Tribunal de Comptes en data 24 de desembre de 2024, i consta, entre d'altres, de la documentació següent: balanç, compte de pèrdues i guanys, memòria i la liquidació del seu programa d'actuació per l'exercici.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic i al Codi d'Ètica del Tribunal de Comptes, i ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Comprovar si l'activitat economicofinancera de Ramaders d'Andorra, SA s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers de Ramaders d'Andorra, SA expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del resultat de les seves operacions, dels seus fluxos d'efectiu i que la informació economicofinancera es presenti d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que li és d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir, que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats per Ramaders d'Andorra, SA en l'exercici 2023 encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents en la societat. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, tendents a localitzar fets posteriors que poguessin afectar l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, se n'ha fet referència a l'informe.

El treball de camp a les dependències de l'ens fiscalitzat va concloure el 28 d'abril de 2025.

1.3. Naturalesa jurídica

Ramaders d'Andorra, SA és una societat pública, per accions, creada per la Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998.

L'objectiu de la societat és la comercialització de bestiar criat i engreixat pels socis en explotacions ramaderes ubicades al Principat d'Andorra, d'acord amb les regles de producció de la societat i les normes dictades pel Govern, així com l'adquisició de productes necessaris per a la cria i l'engreix del bestiar, matèries primeres, mitjans de producció i béns i serveis, per revendre'ls i facilitar-los als socis.

Igualment, té per objecte el sacrifici del bestiar, l'intercanvi, l'exportació, l'especejament i la transformació, la distribució, el transport, la congelació, l'emmagatzematge, el condicionament, la venda al major de canals, de carn d'especejament i de menuderies fresques i congelades de les espècies ovina, caprina, equina i bovina. La societat té igualment per objecte la gestió i l'explotació de sales de desfer i escorxadors, públics o privats, mitjançant les modalitats establertes en la legislació vigent, i, en el supòsit d'escorxadors públics, sempre que calgui per garantir la prestació del servei públic.

Segons manifesta la societat, la participació del Govern en la societat a 31 de desembre de 2023, és del 63%.

1.4. Marc jurídic

La legislació que regula l'activitat economicofinancera i comptable de Ramaders d'Andorra, SA en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998 i les seves modificacions posteriors.
- Decret legislatiu del 15-02-2012 de publicació del text refós de la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris, i les seves modificacions posteriors.
- Llei 14/2015, del 3 de desembre, de modificació dels estatuts de la societat Ramaders d'Andorra, SA.
- Decret legislatiu del 5-12-2018 de publicació del text refós de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, i les seves modificacions posteriors.
- Decret legislatiu del 20-11-2019 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996, i les seves modificacions posteriors.
- Decret 120/2022, del 30-3-2022, pel qual s'aprova el Pla general de comptabilitat.
- Llei 14/2022, del 12 de maig, de contractació pública.
- Llei 13/2023, del 31 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2023.

1.5. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i direcció de la societat, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable de què en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada, ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que puguin existir, motiu pel qual no expressem una opinió sobre el sistema de control intern de la societat. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de la societat.

En aquest sentit, s'han posat de manifest debilitats significatives de control intern, les quals posen en risc la integritat dels actius i dels fons que gestiona la companyia. Aquestes es ressenyen a les notes 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.7 i 2.1.8 de l'informe.

A partir de l'exercici 2013, la societat Ramaders d'Andorra, SA disposa de personal propi. Els recursos que utilitza són cedits pel Govern: local, equips d'oficina, etc., en base a un conveni de cessió formalitzat entre ambdues entitats, modificat el 8 de gener de 2016.

D'acord amb el reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2023 de data 22 de març de 2023, l'entitat figura inclosa en el programa de control pressupostari en les modalitats de control d'oportunitat econòmica i control d'eficàcia dels comptes de l'exercici 2022. El Tribunal ha disposat, en data 8 de novembre de 2024, d'un informe d'auditoria operativa associada als controls d'oportunitat econòmica, eficiència i eficàcia corresponent a l'exercici 2022 de Ramaders d'Andorra, SA.

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Comptes anuals

Balanç

Balanç abreujat

ACTIU				PASSIU			
Capítol	Nota	31/12/2023	31/12/2022	Capítol	Nota	31/12/2023	31/12/2022
A) ACTIUS NO CORRENTS		97.952,97	104.783,65	A) PATRIMONI NET		776.048,31	748.564,37
I Immobilitzat intangible	5	38.382,32	30.041,39	I Capital		270.455,40	270.455,40
II Immobilitzat tangible	6	59.370,65	74.742,26	II Prima d'emissió		0,00	0,00
III Inversions immobiliàries	7	0,00	0,00	III Reserves		310.235,42	242.287,35
IV Immobilitzat financer	8	200,00	0,00	IV Instruments de capital propis		0,00	0,00
				V Resultats d'exercicis anteriors		167.870,61	195.707,35
B) ACTIUS CORRENTS		1.354.447,73	1.363.849,71	VI Resultat de l'exercici		27.486,88	40.114,27
I Altres actius no corrents en venda		0,00	0,00	VII Dividend a compte		0,00	0,00
II Existències		54.898,24	61.325,55	B) PASSIUS NO CORRENTS		0,00	0,00
III Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	8	429.872,61	457.918,64	I Provisions a llarg termini		0,00	0,00
IV Inversions financeres a curt termini	8	0,00	0,00	II Deutes a llarg termini	9	0,00	0,00
V Tresoreria		869.676,88	844.605,52	III Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini	9	0,00	0,00
VI Ajustaments per periodificació		0,00	0,00	IV Subvencions		0,00	0,00
				C) PASSIUS CORRENTS		676.352,39	720.068,99
				I Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda		0,00	0,00
				II Provisions a curt termini		0,00	0,00
				III Deutes a curt termini	9	6.878,13	10.312,54
				IV Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	9	0,00	0,00
				V Creditors comercials i altres comptes a pagar	9	669.474,26	709.756,45
				VI Ajustaments per periodificació		0,00	0,00
TOTAL ACTIU		1.452.400,70	1.468.633,36	TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU		1.452.400,70	1.468.633,36

Les notes descrites a la memòria formen part íntegra i inseparable dels comptes anuals.

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Compte de pèrdues i guanys

Compte de pèrdues i guanys abreujat

Capítol	Nota	2023	2022
I INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	10.1	2.167.935,05	2.023.563,89
1 Import net de la xifra de negocis		2.082.235,11	1.938.479,17
2 Variació d'existències de productes acabats i en curs de fabricació		0,00	0,00
3 Treballs realitzats per l'empresari per al seu immobilitzat		0,00	0,00
4 Altres ingressos d'explotació		13.438,94	13.929,29
5 Subvencions		72.261,00	71.155,43
II DESPESES D'EXPLOTACIÓ	10.2	-2.131.956,17	-1.967.374,13
1 Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials		-1.847.923,10	-1.685.320,49
2 Despeses de personal		-197.381,24	-188.512,37
3 Amortització, deteriorament i resultats per venda o baixa dels immobilitzats intangibles tangibles		-38.657,79	-31.625,56
4 Variació del deteriorament del circulat		5.534,11	-7.342,32
5 Altres despeses d'explotació		-53.528,15	-54.573,39
Resultat de l'explotació		35.978,88	56.189,76
III Resultat financer	10.3	-14,00	-17,84
1 Resultat financer		-14,00	-17,84
Resultat de les operacions		35.964,88	56.171,92
IV ALTRES INGRESSOS I DESPESES NO RECURRENTS	10.4	-6.965,62	-14.508,76
1 Altres ingressos i despeses no recurrents		-6.965,62	-14.508,76
Resultat abans d'impostos		28.999,26	41.663,16
V IMPOST SOBRE BENEFICIS	11	-1.512,38	-1.548,89
Resultat de l'exercici		27.486,88	40.114,27

Les notes descrites a la memòria formen part íntegra i inseparable dels comptes anuals.

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.1. Actius no corrents

El detall d'aquest epígraf és com segueix:

Immobilitzat intangible

	31/12/2022	Entrades	Sortides	Traspassos	31/12/2023
Aplicacions informàtiques	37.004,50	17.625,00	0,00	0,00	54.629,50
Immobilitzat intangible a cost	37.004,50	17.625,00	0,00	0,00	54.629,50
Aplicacions informàtiques	-6.963,11	-9.284,07	0,00	0,00	-16.247,18
Amortització acumulada	-6.963,11	-9.284,07	0,00	0,00	-16.247,18
Deteriorament	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valor net	30.041,39	8.340,93	0,00	0,00	38.382,32

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Immobilitzat tangible

	31/12/2022	Entrades	Sortides	Traspassos	31/12/2023
Utilatge	80.666,59	10.284,80	0,00	0,00	90.951,39
Altres instal·lacions	4.833,00	0,00	0,00	0,00	4.833,00
Equips per a processos d'informació	8.018,19	2.670,00	0,00	0,00	10.688,19
Elements de transport	25.987,61	0,00	0,00	0,00	25.987,61
Immobilitzat tangible a cost	119.505,39	12.954,80	0,00	0,00	132.460,19
Utilatge	-26.496,09	-21.355,42	1.047,31	0,00	-46.804,20
Altres instal·lacions	-1.491,86	-1.208,25	0,00	0,00	-2.700,11
Equips per a processos d'informació	-1.182,62	-1.612,53	0,00	0,00	-2.795,15
Elements de transport	-15.592,56	-5.197,52	0,00	0,00	-20.790,08
Amortització acumulada	-44.763,13	-29.373,72	1.047,31	0,00	-73.089,54
Deteriorament	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valor net	74.742,26	-16.418,92	1.047,31	0,00	59.370,65

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les observacions següents:

Debilitats en el control intern

L'entitat en els darrers exercicis ha ampliat les seves activitats, passant de vendre la carn comprada als ramaders, a manufacturar productes procedents de la carn comprada, incrementant el seu immobilitzat tangible i intangible per tal de realitzar la gestió d'aquestes operacions.

S'han observat les debilitats següents:

- La societat inclou dins de l'utilatge la maquinària adquirida per a la transformació i empaquetatge de la carn destinada a la venda sota la marca Ramaders d'Andorra. Aquest fet comporta que no es doni el tractament comptable adient a la maquinària.

Cal indicar que la política de l'entitat és amortitzar l'utilatge entre 3 i 5 anys, mentre que la vida útil de la maquinària s'estima entre els 6 i 8 anys, segons informa la societat en els seus comptes.

- L'entitat en aquest exercici i en anteriors està implantant un programa informàtic integral, imputant dins de l'immobilitzat intangible les factures que rep.

S'ha observat com en aquestes factures s'hi incorporen manteniments, desenvolupaments i pagaments de bosses d'hores. Part d'aquests imports no tindrien la consideració d'immobilitzats i caldria que l'entitat comptabilitzés els imports segon la naturalesa dels serveis i béns que rep.

- Amb l'ampliació de les activitats de la societat no s'ha advertit que l'entitat hagi comprovat que les condicions contractades en el seu moment a les assegurances, els hi permetin cobrir els riscos, activitats, i béns dels que disposa en l'actualitat.

2.1.2. Existències

La variació d'existències presenta les següents xifres:

Descripció	Saldo a 31/12/2023	Saldo a 31/12/2022	Variació
Matèries primeres i consumibles	45.559,39	37.773,84	7.785,55
Altres	9.423,52	11.526,26	-2.102,74
Bestretes a proveïdors	196,45	12.025,45	-11.829,00
Total	55.179,36	61.325,55	-6.146,19

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Amb el següent detall:

Descripció	Saldo a 31/12/2023	Saldo a 31/12/2022	Variació
Pinso engreix vedells	10.794,61	4.487,42	6.307,19
Pinso engreix corders	865,48	584,36	281,12
Pinso engreix ovelles	-	-	-
Pinso poltres	-	-	-
Total existències pinso	11.660,09	5.071,78	6.588,31
Carn	33.899,30	32.702,06	1.197,24
Total existències carn	33.899,30	32.702,06	1.197,24
Altres	9.423,52	11.526,26	-2.102,74
Total embalatges i altres	9.423,52	11.526,26	-2.102,74
Bestretes a proveïdors	196,45	12.025,45	-11.829,00
Bestretes a proveïdors	196,45	12.025,45	-11.829,00
Total	55.179,36	61.325,55	-6.146,19

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de la composició de les existències dels saldos de la societat es desprèn:

Debilitats en el control intern

De les proves efectuades s'observen importants debilitats en el control intern de les transaccions de les operacions. Així, a més de la manca de l'adequada segregació de funcions entre les persones que intervenen en aquests procediments, s'han palesat les incidències següents:

- No es controlen les compres de pinso ni les sortides, ni els moviments d'estoc des del distribuïdor.
- Les compres i vendes de pinso no es comptabilitzen durant l'exercici, i les existències inicials es regularitzen directament a final d'exercici.
- Es realitzen operacions d'intermediació en les quals no hi consten intervencions de control per part de la societat.
- No tenim constància que es realitzin recomptes físics de tots els magatzems de les existències de pinso al tancament de l'exercici.

Es recomana verificar les operacions descrites i que es prenguin les mesures adients per evitar que es reproduïxin situacions anàlogues a les esmentades.

2.1.3. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini

El desglossament de l'epígraf de crèdits i comptes per cobrar a curt termini del balanç és el següent:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022
Clients per vendes i prestacions de serveis	325.769,57	296.110,48
Deteriorament de crèdits per operacions comercials	-5.534,11	7.342,32
Resta de crèdits i comptes a cobrar	104.103,04	161.808,16
Total	424.338,50	465.260,96

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es posa de manifest el següent:

Debilitats en el control intern

La societat no té implantat un mecanisme que permeti realitzar un seguiment periòdic dels venciments dels seus drets de cobrament, cosa que pot suposar que no es prenguin mesures adequades en el temps per evitar impagaments. Es recomana que s'estableixi un procediment de control intern en l'àrea de deutors que permeti identificar el detall de la cartera de clients per venciments, i fer-ne un seguiment periòdic, duent les accions necessàries per realitzar la gestió de cobrament.

En els comptes de l'entitat hi figura un compte de clients comptats amb un saldo a inici de l'exercici de 1.936 euros, amb un saldo a tancament de l'exercici de 2.010 euros, no consta que el saldo provinent del 2022 estigui cobrat en l'exercici. Aquest compte denota una manca de control intern pel que fa a les operacions en efectiu, vinculades

a aquest compte. Així mateix, s'observa com en alguns casos existeix una diferència temporal entre els cobraments i la generació de les factures, sent els ingressos previs a la facturació.

Entenem que la societat ha d'aplicar procediments que limitin el risc de cobrament, evitant vendes a clients que presenten dificultats de pagament o, si s'escau, fixant polítiques que garanteixin el seu cobrament.

Durant l'exercici 2023 i derivat de les mancances detectades i explicades en els paràgrafs anteriors, l'entitat ha provisionat 2.516 euros del saldo pendent de clients. A més a més, dins de l'epígraf de deutors per vendes i prestacions de serveis a 31 de desembre de 2023, hi consten 5.905 euros d'importos pendents de cobrament procedents d'exercicis anteriors al 2023.

2.1.4. Tresoreria i comptes financers

El detall dels saldos que componen la rúbrica de tresoreria és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2023	Saldo a 31/12/2022	Variació
Crèdit Andorrà	769.019	743.899	25.120
Andbank	100.608	100.707	-99
Total	869.627	844.606	25.021

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les següents observacions:

Signatures autoritzades per operar amb banca electrònica

L'entitat té implementat un sistema de signatures mancomunades per operar en els comptes bancaris oberts a nom de la societat. Amb tot, en la resposta rebuda d'una entitat bancària a la circularització a data de 31 de desembre de 2023 s'observa com una persona té accés, amb signatura solidària, a un contracte de canals complementaris. Es recomana mantenir el principi de mancomunació que ha de regir en la gestió de fons públics, tal i com es realitza en la resta d'operativa bancària.

Debilitat en el control intern

L'entitat utilitza dues caixes per diferents cobraments provinents de l'assistència a fires i la venda de carn a alguns clients. S'ha evidenciat que aquests moviments s'integren en la comptabilitat en el moment en que els imports són ingressats als comptes bancaris de la societat i no quan es produeixen, el que comporta una manca en el control intern.

D'aquesta operativa, un total de 90.500 euros, generats del cobrament de la venda de carn a clients que paguen al comptat, s'efectuen mitjançant efectiu dipositat a la caixa de la societat. Atesa la debilitat de control intern que aquests procediments comporten derivats del tractament de l'efectiu i de la seva custòdia, es recomana la utilització d'altres mitjans de cobrament, per tal d'evitar els riscos d'efectiu, amb la consegüent millora del control intern.

2.1.5. Patrimoni net

El moviment del patrimoni net es resumeix en el següent quadre:

Descripció	Saldo a 31/12/2022	Incrementos/ Disminucions	Resultat de l'exercici	Saldo a 31/12/2023
Capital	270.455,40	-	-	270.455,40
Reserva legal	54.091,08	-	-	54.091,08
Altres reserves	188.196,27	67.948,07	-	256.144,34
Resultats d'exercicis anteriors	195.707,35	-27.836,74	-	167.870,61
Resultat de l'exercici	40.114,27	-40.114,27	27.486,88	27.486,88
Total	748.564,37	-2,94	27.486,88	776.048,31

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió efectuada es desprenen les observacions següents:

Tractament comptable dels resultats de l'exercici

La societat rep anualment transferències de Govern amb la finalitat de cobrir les necessitats de finançament de la seva activitat. D'acord amb l'article 15.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2023, *“un cop aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels òrgans competents de les dites entitats, i sempre que no s'hagi compromès el total de la despesa pressupostada, aquests organismes han de retornar al Govern els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari.*

El Govern, abans de ser aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels seus òrgans competents, amb sol·licitud prèvia de l'entitat beneficiària, pot autoritzar la dita entitat a mantenir els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari perquè no està afectada per finançar diferències de venciment entre els drets i les obligacions durant l'exercici, sempre que l'entitat acreditada al Govern aquestes necessitats de tresoreria i per finançar romanents de tresoreria negatius”.

Atenent al que es regula per la norma anteriorment esmentada, els imports de les transferències no aplicades de l'exercici i d'exercicis anteriors tenen el caràcter de reintegrables i no poden ser considerats com a resultats o patrimoni net, han de ser registrats com un passiu de conformitat amb el que disposa el punt 1r de la secció 3a del capítol 1r del PGC.

2.1.6. Passius corrents

El desglossament de l'epígraf de deutes a curt termini és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2023	Saldo a 31/12/2022	Variació
Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	-	-	-
Provisions a curt termini	-	-	-
Deutes a curt termini	6.878,13	10.312,54	-3.434,41
<i>Altres</i>	6.878,13	10.312,54	-3.434,41
Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	-	-	-
Creditors comercials i altres comptes a pagar	669.474,26	709.756,45	-40.282,19
<i>Proveïdors</i>	552.088,25	552.032,77	55,48
<i>Creditors varis</i>	117.386,01	157.723,68	-40.337,67
<i>Altres</i>	-	-	-
Ajustaments per periodificació	-	-	-
Total	676.352,39	720.068,99	-43.716,60

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.7. Ingressos d'exploració

El detall dels ingressos obtinguts és el següent:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Import net de la xifra de negocis	2.082.235,11	1.938.479,17
Altres ingressos	13.438,94	13.929,29
Subvencions	72.261,00	71.155,43
Total	2.167.935,05	2.023.563,89

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El detall de l'import net de la xifra de negocis és:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022	Variació
Venda de carn	1.456.920,52	1.378.416,94	78.503,58
Venda de pinso	618.175,82	555.713,14	62.462,68
Venda de pells i menuts	7.138,77	4.349,09	2.789,68
Total	2.082.235,11	1.938.479,17	143.755,94

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El detall dels altres ingressos és:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022	Variació
Altres transferències de Govern	60.521,00	57.915,00	2.606,00
Cessió de mitjans tècnics i humans per part de Govern	11.740,00	11.740,00	-
Subvenció Andbank	-	1.500,43	-1.500,43
Comissions per gestió de les primes	13.438,94	13.929,29	-490,35
Total	85.699,94	85.084,72	615,22

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Debilitats de control intern

Les debilitats de control intern detectades no permeten garantir que totes les compres de pinso hagin estat correctament facturades posteriorment i, per tant, la integritat del capítol d'ingressos.

En les debilitats detectades s'observa com en alguns casos es cobren vendes en efectiu que són ingressades en els comptes bancaris de la societat, procedint a efectuar la seva facturació amb posterioritat a la data de la venda i el cobrament, el que comporta una debilitat en el control intern de l'entitat; agreujat per la manca de segregacions de funcions i de la inexistència de circuits per a la gestió de les operacions en efectiu.

S'ha detectat una manca en la segregació de funcions pel que fa als procediments de compra i venda de carn. En aquest sentit caldria establir els mecanismes pertinents per tal que un cop realitzades les operacions aquestes foren validades per un tercer i, en particular:

- Procediment de facturació.
- Verificació de les tarifes aplicades a les vendes.
- Modificacions i anul·lacions sobre factures i albarans.
- Validació de que el total de la facturació ha estat integrada al procediment de cobrament, i seguiments dels saldos pendents de cobrament.

Totes aquestes operacions han de poder garantir la integritat del procediment de venda de carn.

De les vendes realitzades durant l'exercici 2023, s'ha observat com les tarifes utilitzades es corresponen a les de l'exercici 2022. Es recomana que les tarifes de preu de venda es revisin i actualitzin periòdicament. El gerent de la societat fixa determinades condicions pel que fa als imports a facturar de les vendes, amb determinats clients de la societat. No s'ha obtingut suport documental que recolzi aquestes operacions; en el que es determinin les condicions que generen aquests descomptes ni els percentatges a aplicar. Es recomana que un cop confeccionat aquest document sigui aprovat pel Consell d'Administració.

Comptabilització de la subvenció del Govern per al finançament dels dèficits de la societat

El Pla general de comptabilitat vigent a Andorra estableix que les subvencions *atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis*. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'explotació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys.

2.1.8. Despeses d'exploració

La composició d'aquest epígraf és com segueix:

	2023	2022
Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials	-1.847.923,10	-1.685.320,49
Compra de mercaderies	-1.830.633,51	-1.677.235,07
Compra de matèries primeres	-17.289,59	-8.085,42
Despeses de personal	-197.381,24	-188.512,37
Sous, salaris i assimilats	-170.893,02	-163.214,09
Càrregues socials	-26.488,22	-25.298,28
Amortització i deteriorament	-38.657,79	-31.625,56
Amortització	-38.657,79	-31.625,56
Deteriorament del circulat	5.534,11	-7.342,32
Crèdits i comptes a cobrar	5.534,11	-7.342,32
Altres despeses d'exploració	-53.528,15	-54.573,39
Reparacions i conservació	-2.099,15	-4.373,93
Serveis de professionals independents	-23.356,53	-20.485,56
Subministraments	-1.458,74	-1.968,06
Altres despeses d'exploració	-25.182,00	-26.209,64
Tributs	-1.431,73	-1.536,20
Total	-2.131.956,17	-1.967.374,13

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El següent quadre resumeix les despeses per consum de mercaderies i altres materials:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022	Variació
Compra de bestiar	1.188.645,45	1.097.975,99	90.669,46
Compra de pinso	598.211,62	528.535,17	69.676,45
Altres compres	17.289,59	8.085,42	9.204,17
Treballs realitzats per altres empreses	18.594,56	15.690,24	2.904,32
Sacrificis, transport i especejament	30.583,57	31.583,34	-999,77
Variació d'existències	-5.401,69	3.450,33	-8.852,02
Total	1.847.923,10	1.685.320,49	162.602,61

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El resum de les despeses de personal és com segueix:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022	Variació
Sous, salaris i assimilats	170.893,02	163.214,09	7.678,93
Càrregues socials	26.488,22	25.298,28	1.189,94
Total	197.381,24	188.512,37	8.868,87

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El següent quadre resumeix les altres despeses d'exploració:

Descripció	Saldo 2023	Saldo 2022	Variació
Reparacions i conservació	2.099,15	4.373,93	-2.274,78
Serveis de professionals independents	23.356,53	20.485,56	2.870,97
Primes d'assegurances	1.611,10	1.606,32	4,78
Serveis bancaris i similars	482,69	504,34	-21,65
Publicitat	6.017,55	5.653,00	364,55
Subministraments	1.458,74	1.666,06	-207,32
Material Papereria, eines i utilitats	-	302,00	-302,00
Altres serveis	17.070,66	18.445,98	-1.375,32
Taxes i tributs	1.431,73	1.536,20	-104,47
Total	53.528,15	54.573,39	-1.045,24

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Despeses imputades en l'epígraf incorrecte

La societat ha registrat en l'epígraf de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials les despeses de transport de la carn des de l'escorxador fins a les carnisseries, que ascendeixen a 7.800 euros. Donada la naturalesa de la despesa, seria més adequat comptabilitzar-la a l'epígraf d'altres despeses d'exploració.

Pel que fa a les compres de carn per la seva posterior venda, caldrien aplicar els mateixos procediments que es detallen en el punt 2.1.7 i en particular:

- Procediment de facturació.
- Verificació de les tarifes aplicades a les compres.
- Modificacions i anul·lacions sobre factures i albarans.
- Validació de que el total de la facturació ha estat integrat al procediment de pagament, i seguiment dels imports satisfets amb els deutes de tercers.
- Comprovació que el total de carn comprada un cop tractada es correspongui amb els productes finals destinats a la venda, raonant les possibles diferències que es trobin.

En les despeses de personal s'han detectat les següents debilitats en la gestió i el seu control:

- La societat ha contractat una persona per realitzar tasques administratives. En el procediment de contractació no s'han donat els mecanismes de publicitat, mèrit i igualtat. La persona contractada va iniciar la seva activitat laboral amb la societat en data 6 de novembre, cobrant íntegre el mes de novembre, quan no li pertocaria.
- Ramaders ha pagat hores extres al seu personal en l'exercici 2023, sense que s'hagin evidenciat mecanismes que permetin quantificar-les i valorar l'impacte econòmic sobre les retribucions del personal, s'ha facilitat un full de càlcul sense cap recolzament documental de les hores efectuades, la seva justificació i aprovació per part del responsable. Per l'exercici 2023 els tres

carnissers que té contractats la societat han realitzat un total de 271 hores extres, per un import de 6.241 euros.

- S'ha observat que les variacions a efectes retenció en els salaris de l'Impost de la Renda de les Persones Físiques no s'apliquen correctament, el que comporta que no es realitzin les declaracions i pagaments dels imports que pertocarien, aplicant el percentatges comunicats.
- Durant l'exercici 2023 es realitza el pagament d'una prima corresponent al mateix import que s'ha percebut en la paga extraordinària de l'exercici 2022, de forma íntegra i homogènia a tot el personal. No s'ha facilitat cap informe que documenti els motius, càlculs i total a liquidar als treballadors, així com una revisió individual de cada un dels empleats. Del treball de camp s'han detectat excessos de pagament per aquest concepte per un total de 196 euros.

2.1.9. Resultat financer

El desglossament dels ingressos i les despeses financeres presenta el següent detall:

	2023	2022
Ingressos financers	0,00	0,00
Despeses financeres	-14,00	-17,84
Altres deutes	-14,00	-17,84
Variació de valor raonable en instruments financers de negociació	0,00	0,00
Diferències de canvi	0,00	0,00
Deteriorament i resultats per venda o baixa d'actius financers	0,00	0,00
Total	-14,00	-17,84

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.10. Altres ingressos i despeses no recurrents

El detall dels ingressos i despeses no recurrents és el següent:

	2023	2022
Altres ingressos no recurrents	53,71	3,10
Altres despeses no recurrents	-7.019,33	-14.511,86
Total	-6.965,62	-14.508,76

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.11. Impost sobre societats

La societat ha presentat la següent liquidació de l'impost sobre societats:

RESULTAT COMPTABLE ABANS IMPOSTOS	28.999,26
Diferències permanents a sumar	1.081,45
+ <i>Impost radicació activitat econòmica</i>	981,45
+ <i>Despeses no deduïbles</i>	100,00
Diferències permanents a minorar	0,00
Diferències temporals a sumar	0,00
Diferències temporals a minorar	0,00
RESULTAT AJUSTAT	30.080,71
- Compensació de bases negatives	0,00
BASE DE TRIBUTACIÓ	30.080,71
Tipus de gravamen	10%
QUOTA DE TRIBUTACIÓ	3.008,07
+/- Deduccions i bonificacions	0,00
- <i>Impost radicació activitat econòmica</i>	0,00
- <i>5% noves inversions</i>	0,00
QUOTA DE LIQUIDACIÓ PRÈVIA	3.008,07
- Quota de tributació a compensar i deduccions i bonificacions no aplicades	- 3.008,07
QUOTA DE LIQUIDACIÓ	0,00
- Pagament a compte	0,00
QUOTA DIFERENCIAL	0,00

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de l'apartat en deriven les observacions següents:

Base de tributació de l'exercici calculada incorrectament

Com es detalla a les notes 2.1.5 i 2.1.7, per a determinar el resultat de l'exercici de la societat i, per tant la base de tributació de l'impost sobre societats, cal tenir en compte que les transferències del Govern tenen per finalitat cobrir les necessitats de finançament de l'activitat de la societat. Degut a aquest fet, la subvenció no aplicada s'hauria de considerar un deute a favor del Govern, sense que es pugui convertir en beneficis de la societat.

De l'anterior en resulta que la societat ha considerat base de tributació, de forma indeguda, la part de la subvenció del Govern que no s'ha aplicat a la seva finalitat.

2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament

La societat presenta una liquidació de pressupost on es comparen les previsions inicials aprovades per la llei del pressupost general per l'exercici fiscalitzat, no aprovat prèviament pel consell d'administració, amb les xifres que deriven de la seva comptabilitat:

Pressupost d'ingressos

	Pressupost 2023	Liquidat 2023	Diferència (liq- Pres)	% liquidat (Liq/Pres)
3 TAXES I ALTRES INGRESSOS	1.758.200,00	2.095.674,05	337.474,05	16,10%
30 VENDES	1.743.200,00	2.082.235,11	339.035,11	16,28%
300 VENDES	1.743.200,00	2.082.235,11	339.035,11	16,28%
30000 Venda de carn	1.250.000,00	1.456.920,52	206.920,52	14,20%
30002 Venda de pinso	488.000,00	618.175,82	130.175,82	21,06%
30003 Venda de pells i menuts	5.200,00	7.138,77	1.938,77	27,16%
31 TAXES I ALTRES INGRESSOS	15.000,00	13.438,94	-1.561,06	-11,62%
310 SERVEIS GENERALS	15.000,00	13.438,94	-1.561,06	-11,62%
31000 Contribució gestió primes	15.000,00	13.438,94	-1.561,06	-11,62%
4 TRANSFERÈNCIES CORRENTS	60.521,00	60.521,00	0,00	0,00%
42 TRANSFERÈNCIES DE L'ESTAT	60.521,00	60.521,00	0,00	0,00%
420 GOVERN D'ANDORRA	60.521,00	60.521,00	0,00	0,00%
42090 Altres transferències de Govern	60.521,00	60.521,00	0,00	0,00%
47 * TRANSFERÈNCIES D'EMPRESES PRIVADES	0,00	0,00	0,00	N/A
470 * TRANSFERÈNCIES D'EMPRESES PRIVADES	0,00	0,00	0,00	N/A
47000 * Subvenció Andbaac	0,00	0,00	0,00	N/A
5 INGRESSOS PATRIMONIALS	0,00	0,00	0,00	N/A
52 INTERESSOS DE DIPÒSITS	0,00	0,00	0,00	N/A
520 COMPTES BANCARIS	0,00	0,00	0,00	N/A
52000 Interessos financers comptes bancaris	0,00	0,00	0,00	N/A
TOTAL INGRESSOS	1.818.721,00	2.156.195,05	337.474,05	15,65%

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Pressupost de despeses

	Pressupost 2023	Liquidat 2023	Diferència (Rq- Press)	% liquidat (Liq/Pres)
1 Despeses de personal	169.521,00	197.381,24	27.860,24	14,11%
11 Personal Fix	146.791,67	170.893,02	24.101,35	14,10%
110 Remuneracions bàsiques i altres, personal Fix	146.791,67	170.893,02	24.101,35	14,10%
11000 Sou base func. i agents de Adm. caràct. indefi.	135.500,00	157.721,46	22.221,46	14,09%
11060 Primes / incentius	11.291,67	13.171,56	1.879,89	14,27%
16 Quotes prestació i desp.socials a càrrec empleador	22.729,33	26.488,22	3.758,89	14,19%
160 Quotes seguretat social	22.729,33	26.488,22	3.758,89	14,19%
16000 Quotes seguretat social, alts càrrecs	22.729,33	26.488,22	3.758,89	14,19%
2 Consum de béns corrents i serveis	1.625.650,00	1.896.142,63	270.492,63	14,27%
22 Material, subministraments i altres	1.625.650,00	1.896.142,63	270.492,63	14,27%
220 Material d'oficina	1.000,00	0,00	-1.000,00	N/A
22000 Material d'oficina ordinari	1.000,00	0,00	-1.000,00	N/A
221 Subministraments	1.550.000,00	1.807.704,55	257.704,55	14,26%
22170 Compra de bestiar	1.060.000,00	1.188.645,45	128.645,45	10,82%
22172 Compra de pinso	460.000,00	598.211,62	138.211,62	23,10%
22190 Altres subministraments	30.000,00	20.847,48	-9.152,52	-43,90%
224 Primes d'assegurances	2.000,00	1.611,10	-388,90	-24,14%
22400 Primes d'assegurances. Responsabilitat civil	1.500,00	1.314,89	-185,11	-14,08%
22430 Primes d'assegurances. Altres primes	500,00	296,21	-203,79	-68,80%
225 Tributs	2.400,00	2.944,11	544,11	18,48%
22500 Tributs locals	1.400,00	1.431,73	31,73	2,22%
22521 Impost de societats	1.000,00	1.512,38	512,38	N/A
226 Altres serveis	5.000,00	5.330,66	330,66	N/A
22610 Atencions protocol·làries i de representació	1.500,00	0,00	-1.500,00	N/A
22660 Reunions, conferències i curssets	3.500,00	0,00	-3.500,00	N/A
22690 Altres despeses	0,00	5.330,66	5.330,66	100,00%
227 Treballs realitzats per altres empreses	62.750,00	78.532,21	15.802,21	20,12%
22730 Treb. realitz. per empr. de processament de dades	2.250,00	0,00	-2.250,00	N/A
22760 Treb. realitz.per empr. Estudis i treballs tècnics	23.000,00	23.356,53	356,53	1,53%
22770 Publicitat i propaganda	6.500,00	6.017,55	-482,45	N/A
22780 Sacrifici i transport	31.000,00	49.178,13	18.178,13	36,96%
231 Locomoció	2.500,00	0,00	-2.500,00	N/A
23100 Locomoció i desplaçament del personal	2.500,00	0,00	-2.500,00	N/A
3 Despeses financeres	550,00	496,69	-53,31	-10,73%
34 De dipòsits, fiances i altres	550,00	496,69	-53,31	-10,73%
349 Altres despeses financeres	550,00	496,69	-53,31	-10,73%
34910 Comissions serveis bancaris	550,00	496,69	-53,31	-10,73%
6 Inversions reals	23.000,00	30.579,80	7.579,80	N/A
60 Inversions noves	13.000,00	12.954,80	-45,20	N/A
603 Maquinària, instal·lacions i equipament	13.000,00	10.284,80	-2.715,20	N/A
60380 Altra maquinària i equipament	13.000,00	10.284,80	-2.715,20	-26,40%
606 Equipaments per a processos d'informació	0,00	2.670,00	2.670,00	100,00%
60610 Equipaments per a processos d'informació	0,00	2.670,00	2.670,00	100,00%
64 Immobilitzat immaterial	10.000,00	17.625,00	7.625,00	N/A
640 Immobilitzat immaterial	10.000,00	17.625,00	7.625,00	N/A
64050 Aplicacions informàtiques	10.000,00	17.625,00	7.625,00	N/A
TOTAL DESPESES	1.818.721,00	2.124.600,36	305.879,36	14,40%

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.3. Contractació pública

La societat està sotmesa a la Llei 14/2022, del 12 de maig, de contractació pública, en particular al seu capítol sisè de contractes d'entitat que no tenen la consideració d'administracions públiques. Amb tot, part de les contractacions que realitza l'entitat quedarien excloses segons el que preveu l'article 3.1.q) de la mateixa norma.

Despeses susceptibles d'un procediment de contractació pública

L'entitat ha efectuat contractacions directes, superant el màxim establert a l'article 7 de la Llei del pressupost per a l'exercici 2023, de contractes menors i sense que es pugui acollir a l'establert a l'article 30.1 de la Llei de contractació pública. Aquest fet es dona, almenys, en la contractació del subministrament d'un programa informàtic (a Dream Soft, SL) , per un import de 20.295 euros, sense donar compliment al Capítol Quart - Contracte de subministrament del Títol III. Sent aquesta despesa susceptible d'ésser contractada mitjançant concurs públic.

2.4. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'han observat els següents aspectes a mencionar:

Control d'eficàcia i eficiència

La societat no disposa, de forma generalitzada, d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra part, al pressupost aprovat per la societat no s'estableixen els objectius a assolir. Aquests fets provoquen que no es puguin dur a terme avaluacions d'eficàcia i eficiència de les seves operacions.

Remissió de comptes

L'article 12.1 de la Llei del Tribunal de Comptes de 13 d'abril de 2000 estableix que el Govern ha de remetre directament al Tribunal els seus comptes, els de les entitats parapúbliques o de dret públic i de les societats públiques que en depenen, abans de l'1 d'abril de l'any següent al del tancament de cada exercici.

Els estats i comptes anuals, així com la liquidació del seu programa d'actuació per a l'exercici han estat tramesos al Tribunal de Comptes en data 24 de desembre de 2024.

2.5. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió economicofinancera de l'entitat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019	Pressupost 2020	Pressupost 2021	Pressupost 2022	Pressupost 2023 (*)
3. Taxes i altres ingressos	1.646.848	1.490.500	1.552.500	1.598.200	1.579.092	1.659.000	1.638.800	15.000
4. Transferències corrents	58.500	57.915	57.915	57.915	57.915	57.915	57.915	60.521
5. Ingressos patrimonials	-	-	-	-	-	-	-	1.743.200
Ingressos corrents	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115	1.637.007	1.716.915	1.696.715	1.818.721
Total ingressos	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115	1.637.007	1.716.915	1.696.715	1.818.721

(*) Tal com s'explica a l'informe corresponent el pressupost inicial retut per l'entitat difereix de l'aprovat per la Llei del pressupost.

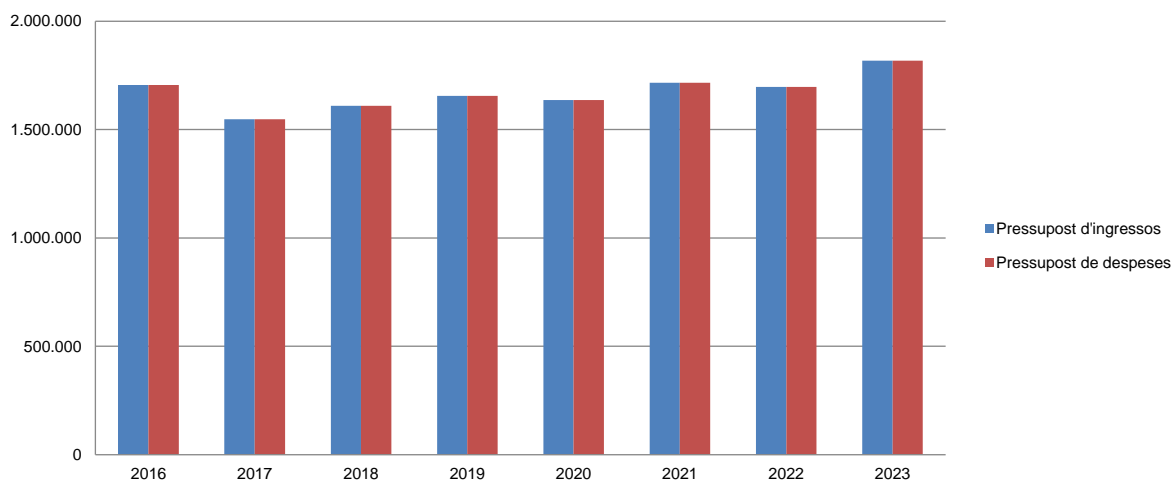
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

Pressupost de despeses	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019	Pressupost 2020	Pressupost 2021	Pressupost 2022	Pressupost 2023
1. Despeses de personal	51.232	82.165	78.185	79.660	121.663	136.983	153.153	169.521
2. Consum de béns corrents i serveis	1.653.516	1.465.650	1.506.730	1.573.255	1.494.944	1.559.532	1.543.062	1.625.650
3. Despeses financeres	600	600	1.500	700	400	400	500	550
Despeses corrents	1.705.348	1.548.415	1.586.415	1.653.615	1.617.007	1.696.915	1.696.715	1.795.721
6. Inversions reals	-	-	24.000	2.500	20.000	20.000	-	23.000
Despeses de capital	-	-	24.000	2.500	20.000	20.000	-	23.000
Total despeses	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115	1.637.007	1.716.915	1.696.715	1.818.721

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Evolució del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2016 (*)	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019	Liquidat 2020	Liquidat 2021	Liquidat 2022	Liquidat 2023
3. Taxes i altres ingressos	1.586.139	1.601.318	1.511.849	1.566.933	1.637.912	1.734.286	1.952.408	2.095.674
4. Transferències corrents	58.500	57.915	57.915	57.915	57.915	57.915	59.415	60.521
5. Ingressos patrimonials	1.410	1.139	1.221	1.556	402	-	-	-
Ingressos corrents	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404	1.696.229	1.792.201	2.011.823	2.156.195
Total ingressos	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404	1.696.229	1.792.201	2.011.823	2.156.195

(*) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019	Liquidat 2020	Liquidat 2021	Liquidat 2022	Liquidat 2023
1. Despeses de personal	74.572	78.098	80.129	91.793	126.750	138.946	188.512	197.381
2. Consum de béns corrents i serveis	1.485.993	1.543.830	1.452.168	1.520.369	1.576.821	1.622.687	1.726.252	1.896.143
3. Despeses financeres	1.695	511	387	401	9	9	18	497
Despeses corrents	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.612.563	1.703.580	1.761.642	1.914.782	2.094.021
6. Inversions reals	-	-	-	41.093	22.025	58.610	34.782	30.580
Despeses de capital	-	-	-	41.093	22.025	58.610	34.782	30.580
Total despeses	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.653.656	1.725.605	1.820.251	1.949.564	2.124.601

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA (Imports en euros)

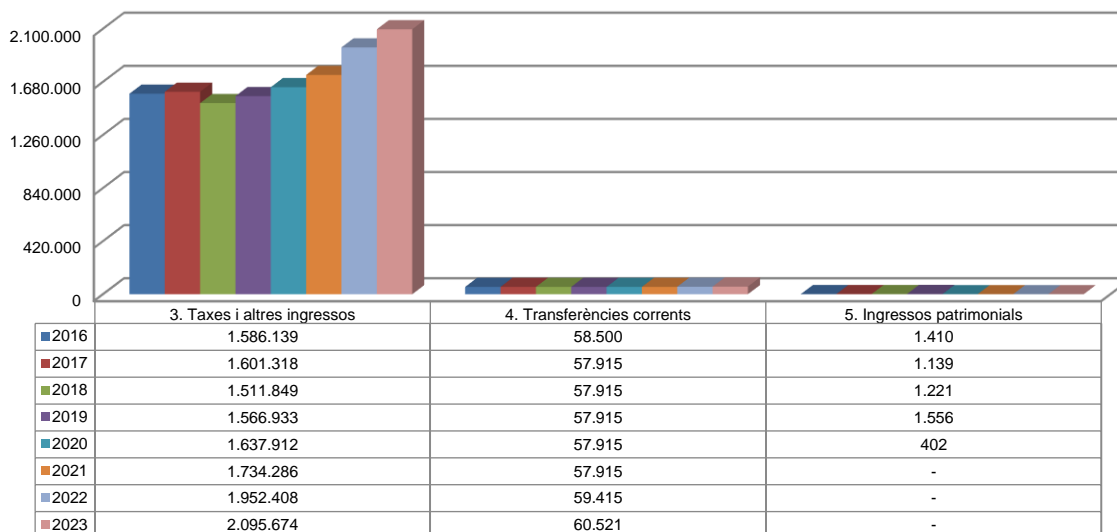
Evolució liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA (Imports en euros)

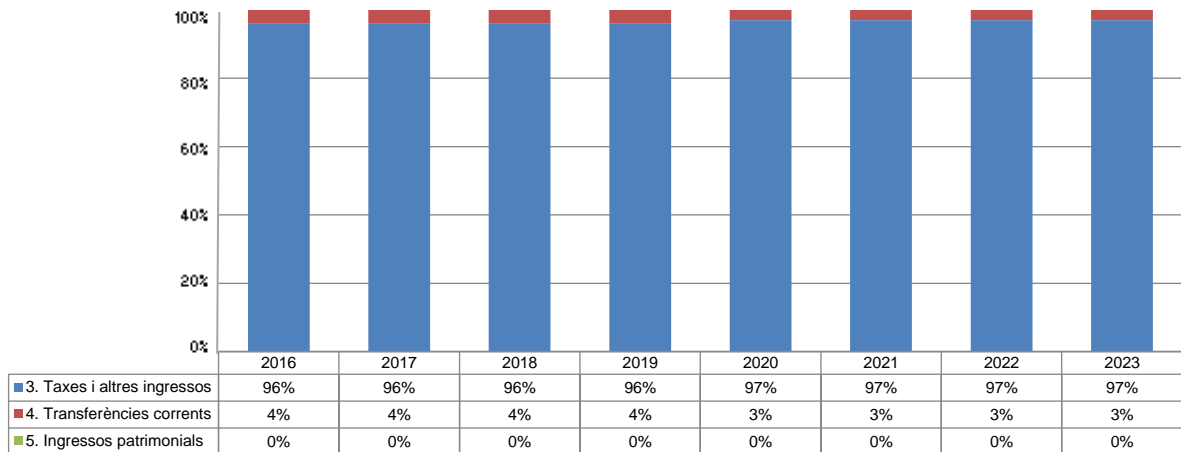
La distribució de les liquidacions d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

Liquidació pressupost ingressos valor absolut

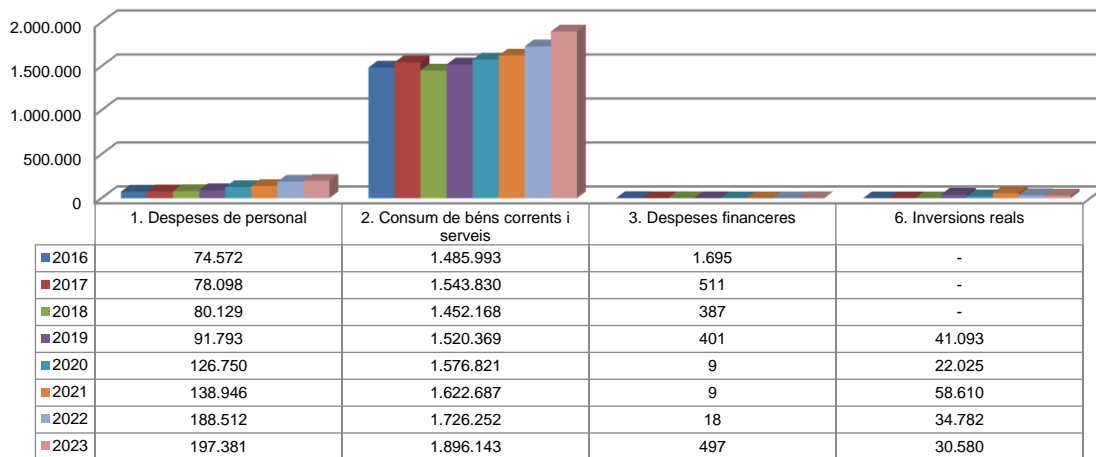
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA (Imports en euros)

Liquidació pressupost ingressos valor relatiu

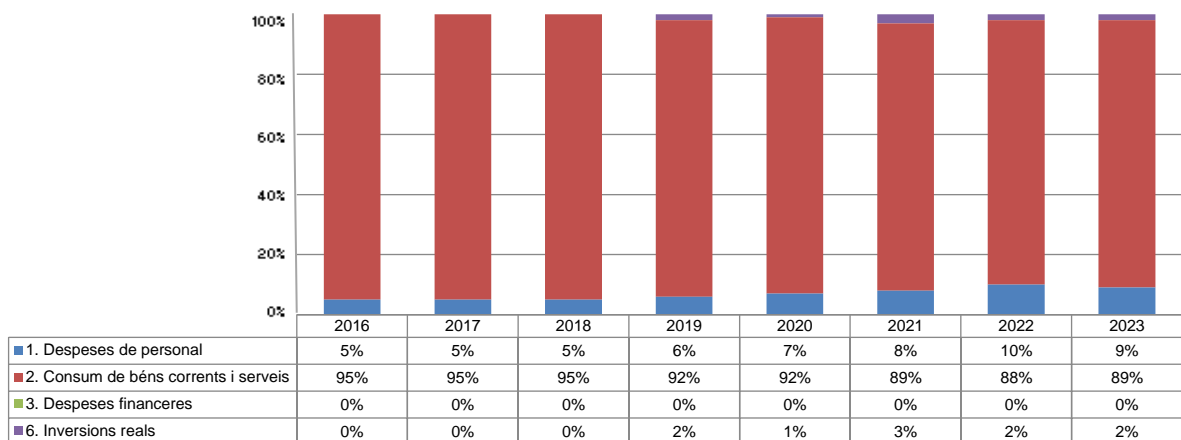
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Liquidació pressupost despeses valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA (Imports en euros)

Liquidació pressupost despeses valor relatiu

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Resultat pressupostari

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari:

Descripció	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Total ingressos liquidats	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404	1.696.229	1.792.201	2.011.823	2.156.195
Total despeses liquidades	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.653.656	1.725.605	1.820.251	1.949.564	2.124.601
Resultat pressupostari	83.789	37.933	38.301	-27.252	-29.376	-28.050	62.259	31.594

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Ratis de liquiditat		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	= Actiu corrent - Passiu corrent	674.566	665.410	614.507	643.781	678.096
Rati de liquiditat (El valor hauria de fluctuar entre el 150% i 200%)	= $\frac{\text{Actiu corrent}}{\text{Passiu corrent}}$	263,3%	232,8%	213,1%	189,4%	200,3%
Rati de tresoreria (Valor pròxim al 100%)	= $\frac{\text{Efectiu i altres actius líquids equivalents}}{\text{Passiu corrent}}$	155,6%	150,6%	133,5%	117,3%	128,6%
Indicadors		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Indicadors de subvencions (% de subvencions sobre el total d'ingressos)	= $\frac{\text{Subvencions}}{\text{Total d'ingressos}}$	3,6%	3,4%	3,2%	3,0%	2,8%
Indicador de xifra de negoci (% de la xifra de negoci sobre els ingressos d'explotació)	= $\frac{\text{Import net de la xifra de negoci}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	94,9%	95,0%	95,3%	95,8%	96,0%
Indicador de consum (% de les despeses de consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials, respecte al total de les despeses d'explotació)	= $\frac{\text{Consum de mercaderies, matèries primeres i altres materials}}{\text{Despeses d'explotació}}$	91,1%	89,8%	84,8%	85,7%	86,7%
Ratis de rendibilitat		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Rendibilitat financera (Taxes més elevades indiquen una major rendibilitat del patrimoni propietat dels accionistes)	= $\frac{\text{Benefici net}}{\text{Patrimoni net}}$	3,4%	1,3%	-0,7%	5,4%	3,5%
Rendibilitat econòmica (Taxes més elevades indiquen una major productivitat de l'actiu)	= $\frac{\text{Benefici abans d'impostos}}{\text{Actiu total}}$	2,1%	0,7%	-0,8%	2,8%	2,0%
Terminis de cobrament i pagament		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Termini de cobrament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a cobrar dels seus clients)	= $\frac{\text{Clients x 365}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	93	77	77	83	72
Termini de pagament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a pagar als seus proveïdors)	= $\frac{\text{Proveïdors x 365}}{\text{Despeses d'explotació}}$	93	108	109	134	116
Ratis d'endeutament		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Rati d'endeutament (Deutes totals de l'entitat respecte al total dels recursos obtinguts)	= $\frac{\text{Passiu corrent i no corrent}}{\text{Total patrimoni net i passiu}}$	38,0%	42,1%	43,8%	49,0%	46,6%
Rati de qualitat del deute (Pes dels creditors a llarg termini en el total de creditors)	= $\frac{\text{Passiu corrent}}{\text{Passiu corrent i no corrent}}$	96,3%	97,4%	98,5%	100,0%	100,0%
Rati de despeses financeres (Si és superior al 50% ens alerta que les despeses financeres són excessives)	= $\frac{\text{Despeses financeres}}{\text{Ingressos d'explotació}}$	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ratis de rotació		Exercici 2019	Exercici 2020	Exercici 2021	Exercici 2022	Exercici 2023
Rati de rotació de clients (Freqüència de recuperació dels comptes per cobrar. Com més rotació de clients, més beneficis per a l'empresa)	= $\frac{\text{Ingressos d'explotació}}{\text{Clients}}$	4	5	5	4	5
Rati de rotació de proveïdors (Freqüència de pagament als proveïdors)	= $\frac{\text{Despeses d'explotació}}{\text{Proveïdors}}$	4	3	3	3	3

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

- Dels treballs de fiscalització s'han observat debilitats de procediments i de control intern, que caldria adequar per garantir la integritat dels recursos que es gestionen i administren. (notes 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 2.1.7 i 2.1.8)
- L'entitat ha efectuat una contractació directa per un import de 20.295 euros, sense donar compliment al Capítol Quart - Contracte de subministrament del Títol III de la LCP. (nota 2.3)

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les matisacions o actualitzacions corresponents en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

- D'acord amb l'article 15.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2023, Ramaders d'Andorra, SA, com a beneficiari de transferències nominatives del Govern, té l'obligació de reintegrar els sobrants d'aquestes subvencions que no s'han destinat a la finalitat que les han motivades. En aplicació d'aquest precepte, el patrimoni net de la societat s'hauria de minorar per les quanties que s'haurien de reconèixer a favor del Govern pels imports a reintegrar. (nota 2.1.5)
- El PGC estableix que les subvencions atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'explotació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys. (nota 2.1.7)
- La societat no disposa de forma generalitzada d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra banda, al pressupost aprovat per la societat no s'estableixen els objectius a assolir. (nota 2.4)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la societat Ramaders d'Andorra, SA a 31 de desembre de 2023, dels resultats de les seves operacions i dels seus fluxos d'efectiu, i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya, la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequada, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats, recollits en el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es tramet a Ramaders d'Andorra, SA el present informe per tal que pugui presentar les al·legacions que consideri oportunes.

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

Atès que no han estat presentades al·legacions no hi ha cap observació complementària.